

ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ: ΤΟ ΟΞΥΓΟΝΟ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΑΣ

Ο Λόγος θα αποτελούσε την οργανωτική αρχή της αρμονίας, ήτοι θα καθόριζε, με επιταγές και απαγορεύσεις ποια θέση θα κατείχε το κάθε μέρος μέσα στο όλο. **Αρμονία Λόγου και ψυχόρμητου.** Αυθυποταγή των ενστικτωδών και αξερίζωτων παρωθήσεων σε ένα έλλογο σκοπό. **Παραίτηση από την άμεση ικανοποίηση για χάρη μιας ανώτερης ευτυχίας. Μια ζωή, η οποία να στηρίζεται στο μέτρο και τις αξίες.** Αυτά οραματίστηκε ο άνθρωπος, όταν θέλησε να απαλλαγεί από τα μεταφυσικά ερείσματά του και να αποκτήσει **απόλυτη ελευθερία στις αποφάσεις του για ένα προσωπικό τρόπο ζωής.**

Όμως, στην πράξη, οι **αστικές αυτές αξίες** θυσιάστηκαν στο **βωμό του κέρδους** για την άμεση ατομική μας ικανοποίηση. Πέσαμε στη φιλαυτία και τον εγωτισμό με συνέπεια να φθάσουμε στο **μηδενισμό.** Αγνοήθηκε, ότι από το **αρμονικό σύνολο αναδύονται οι ανώτερες δυνάμεις,** με τις οποίες **αντιμετωπίζονται οι τεράστιες απαιτήσεις της ζωής.** Η **υπερβολική ατομική ελευθερία προκάλεσε θανάσιμο πλήγμα στην κοινωνική συνοχή.** Καταλύθηκαν οι κοινωνικοί δεσμοί. **Κατέρρευσε η εμπιστοσύνη και χάθηκε η ελπίδα.**

Ζούμε σε μια **μαζική κοινωνία, χωρίς οντότητα και ολιστική λειτουργία.** Θεωρούμε την πραγματικότητα στα μέτρα των ατομικών μας συμφερόντων. Η **καταιγίδα των πληροφοριών μάς προκαλεί αυταπάτες.** Ο καθένας μας δημιουργεί μια δική του πραγματικότητα, η οποία ελάχιστη σχέση έχει με την αντικειμενική. Η **εσωστρέφεια μάς απομακρύνει από τον διπλανό μας.** Επιζητούμε περιστασιακές συμφεροντολογικές συνεργασίες και **όχι φιλίες ουσίας.** Δεν θεωρούμε τον άνθρωπο, ως **ύπατο αγαθό, αλλά** ό,τι εκείνος περιστασιακά έχει! **Το «έχειν» υπερτερεί του «είναι».**

Οι **αδυναμίες του άλλου αναδεικνύονται** πιο εύκολα και αγνοούνται τα θετικά του στοιχεία. Η **αδικοπραγίες των άλλων εκλαμβάνονται, ως δικαιολογία των δικών μας ανομιών.** Αμαυρώνεται εύκολα η προσωπικότητα όλων και κυριαρχούν χαρακτηρισμοί: «Όλοι κλέβουν»! «Όλοι είναι ψεύτες»! «Όλοι λαδώνονται» !!! κοκ. **Αλλοίμονο! Δεν υπάρχουν αξιαγάπητοι συνάνθρωποι; Και βέβαια υπάρχουν.** Η εμπορευματοποίηση των πάντων προκάλεσε τον **μηδενισμό των ανθρώπινων αξιών.** Η περιρρέουσα ατμόσφαιρα κατακλύστηκε από **δυσπιστία,** που δυστυχώς επηρεάζει σε τεράστιο βαθμό την **νοοτροπία όλων μας και κυρίως των νέων μας.** Η **αρετή της εμπιστοσύνης συνιστά το θεμέλιο της κοινωνίας!**

Η αρμονία κάθε συνόλου ανθρώπων (οικογένεια, κοινότητα, Πατρίδα) εξαρτάται από το περιεχόμενο που δίνουμε στις βασικές αξίες. Στην **αλήθεια, το κάλλος και την ηθικότητα.** Η **εμπιστοσύνη** είναι η μετάβαση από την **απλή γνώμη, μέσω μιας στερεής πεποίθησης, στην πίστη.** Ήτοι συνιστά την **αρχική κρυστάλλωση της αξίας της ιερότητας.** Στην απλή της μορφή μπορεί να είναι ένα **συναίσθημα ευεξίας** στην επικοινωνία και τις συναναστροφές των ανθρώπων, που διευκολύνει την κοινωνική λειτουργία. Ουσιαστικότερα, όμως αναβαθμίζεται, μέσω της ειλκρίνειας, σε **δεσμό μεταξύ των προσώπων, ήτοι ως αξία.** Με ερείσματα την **αυτοεκτίμηση και την αυτοπεποίθηση** και με γέφυρα την **ενσυναίσθηση εμπεδώνεται και αναβαθμίζεται σε αρετή.** Τότε ο «άλλος» αναδεικνύεται, ως **πρόσωπο και αγαθό συνάμα.** Με τη συμβολή της **εμπιστοσύνης** αναπτύσσονται μεταξύ των προσώπων η **φιλότιτα, η αδελφοσύνη, η ανυστερόβουλη αγάπη** και τελικά αναδύεται η **ελπίδα.** Η **εμπιστοσύνη συνιστά το οξύγονο της ζωής μας.**

Η **εμπιστοσύνη, ως αξία της ιερότητας** συνιστά το **βασικό δεσμό στερεότητας** κάθε ανθρώπινου συνόλου. **Εάν η εμπιστοσύνη μηδενισθεί το σύνολο καταρρέει.** Βέβαιος μηδενισμός της εμπιστοσύνης επέρχεται σε περιπτώσεις στρέβλωσης της πραγματικότητας (αυταπάτες), έλλειψης ευπρέπειας και κακοήθειας, οπότε αναπτύσσεται ο **επικίνδυνος εγωτισμός** και εκλείπει η **ενσυναίσθηση, δηλαδή η βασική αρετή** τού να μπαίνει ο ένας στη θέση του άλλου.

Χείριστη συνέπεια είναι η **ανάδειξη**, ως κυρίαρχων ατόμων στην Κοινωνία εκείνων, οι οποίοι **δεν αποπνέουν εμπιστοσύνη**, οπότε επικρατεί μια απέραντη δυσπιστία, αβεβαιότητα και αντιπαλότητα. Τότε ο διάχυτος φόβος και τρόμος **μηδενίζει κάθε υγιές κοινωνικό φαινόμενο**. Σε αυτό το **δραματικό σημείο απελπισίας** τείνει να **φθάσει (εάν δεν έχει φθάσει!) η μαζικού χαρακτήρα κοινωνία μας**. Διανύουμε **μία χωρίς υπερβολή μια κοινωνική κρίση!**

Η ανάγκη είναι επιτακτική όσο ποτέ. Η **αβεβαιότητα**, ο φόβος ακόμη και ο **τρόμος** για την αυριανή μέρα μάς έχουν καταστρέψει τη ζωή μας. **Κάθε ατομική ευτυχία μέσα στην οδύνη του διπλανού μας είναι πάντοτε προσωρινή**. Ο διπλανός μας δεν πρέπει να θεωρείται αντίπαλος, αλλά **συνοδοιπόρος και αρωγός μας**. Οφείλουμε να βλέπουμε τα αληθινά, τα ωραία και καλά του στοιχεία, τα οποία έχει, όπως και εμείς, φυσικά, έχουμε. Το μόνο αντίδοτο στην αβεβαιότητα και στο φόβο είναι η **ελπίδα**, η οποία αναδύεται από την **αγάπη** και την **αδελφοσύνη**, που με τη σειρά τους αναδύονται από την **εμπιστοσύνη**, ως ανάδυση της αρμονικής σύνθεσης της **αλήθειας**, της **ωραιότητας** και της **αγαθότητας**.

Οι σωστοί και δίκαιοι νόμοι εδραιώνουν την αμοιβαία εμπιστοσύνη. Δεν αρκεί όμως η **δια της βίας επιβολή τους**. Απαιτείται η **ενσυνείδητη εφαρμογή τους**. Απαραίτητη είναι και η **αιδώς** για αποφυγή της προσβολής της προσωπικής μας τιμής, η οποία, δυστυχώς, **αργεί**. Απαιτείται ο **πρακτικός λόγος**, ο **εθισμός** και η **αντίστοιχη καλλιέργεια**. Προπαντός, όμως, **απαιτείται η τεράστια ψυχική δύναμη να ξεφύγουμε, ενσυνείδητα, από το εύκολο και να στραφούμε σε εκείνο που αξίζει, αλλά είναι πιο δύσκολο**.

Όλα αυτά τα προαπαιτούμενα είναι θέματα **ολιστικής παιδείας** που θεωρεί ως η **ύπατη αξία** τον Άνθρωπο και συνδυάζει τις **γνώσεις με την ηθική συγκρότηση** για ένα ανθρώπινο γίνεσθαι. Συμπεριλαμβάνει την **αγωγή** (εκ του ρήματος άγω, λατινικό **educere**, που σημαίνει **οδηγώ το παιδί έξω από τον εαυτό του, το παρακινώ να αυτοδομηθεί και του παρέχω τα μέσα για να το επιτύχει**). Αυτός είναι ο βασικός σκοπός της και της **κοινωνίας**. Σταδιακά μετατρέψαμε αυτό το ρόλο σε μια **παροχή γνώσης**, (τροφής), για να ανταπεξέλθει στον **ανταγωνισμό**. Το **educere (οδηγώ έξω από)** υποβαθμίστηκε σε **educare=τρέφω**).

Εφόσον ο Άνθρωπος αποφασίσει να μην είναι αντικατοπτρισμός του Υπέρτατου Όντος (Πανσόφου, Πανωραίου και Πανάγαθου), που συνιστά την **μεταφυσική Πηγή Ελπίδας**, αλλά να στηριχτεί στις **δικές του δυνάμεις** για τη διαμόρφωση της ζωής του, τότε οφείλει δια της **ολιστικής παιδείας** να μάθει να **σκέπτεται**, να **συναισθάνεται** και να **ενεργεί** κατά ένα συμβατό με τον συνάνθρωπό του τρόπο για να οικοδομηθεί η **αμοιβαία εμπιστοσύνη** αναζητώντας οδούς προς τις τρεις θεμελιακές αξίες:

- την **σοφία**, από την οποία αναδύεται η αντικειμενική **αλήθεια**
- το **κάλλος**, από το οποίο αναδύεται η γενικότερη **ευαρέσκεια** και
- την **αγαθότητα**, από την οποία αναδύεται η **ευρύτερη ολβιότητα**.

Η **εμπιστοσύνη συνιστά την ικανή και αναγκαία συνθήκη αγαστής συμβίωσης και σύμπραξης των πολλών, από την οποία και μόνον αναδύεται η πολυπόθητη ελπίδα για ένα πιο ευοίωνο μέλλον της Κοινωνίας μας**.

Εκατομμύρια ανθρώπινες ψυχές έχουμε παγιδευτεί σε ένα... «ειδησιακό» και «διαφημιστικό» **εμπορευματοποιημένο καταιγισμό** και δε μπορούμε να βρούμε εναλλακτικές πορείες ευχαρίστησης και ευτυχίας. Και όμως υπάρχουν, εάν βρούμε την **αισιοδοξία μας**, που αποπνέει μια **πραγματική αυτοεκτίμηση και αυτοπεποίθηση**.

Θα προτείναμε να **ξεκινήσουμε από τα πιο απλά**. Να επιλέγουμε μέσα από το χάος της φαινομενικής πραγματικότητας, **ό,τι πιο αληθινό, ό,τι πιο ωραίο και ό,τι πιο καλό** και να τα **συνθέτουμε αρμονικά με τα αντίθετά τους**, τα οποία οφείλουμε **υποβαθμίζουμε**.

Ίσως, αυτός ο δρόμος είναι πιο βατός μέσα στις δυσκολίες που προκαλεί η σημερινή μαζική Κοινωνία. Ας μη καταπίναμε αυθόρμητα το κάθε κακό, το κάθε ψέμα και αποτρόπαιο.

Ας προχωράμε στα παραδείγματα της φύσεως και της ζωής, τα οποία είναι συνθέσεις κατά βάση αντιθέτων με τη αρχή της χρυσής τομής (αναλογίας) και του άριστου μέτρου. **Όλες οι ανθρώπινες αρετές, είναι, ακριβώς, συνθέσεις αντιθέτων!**

Έτσι θα αντιμετωπίζουμε τις δυσκολίες πιο έλλογα και η αβεβαιότητα περιορίζεται σε επιτρεπτά όρια. Τότε σκεπτόμαστε πιο καθαρά, αισθανόμαστε πιο ωραία και ενεργούμε πιο έντιμα και δημιουργικά.

Ιούνιος 2026

Δημήτρης Κ. Μπάκας